

حَجَّهُى پِيغْمَبِرْئِن كِتَابِى

موقدّمه

«حَجَّهُى» كِتَابِى رىدىن گلن قيسا وحى لردىر كى، مىلاددان اوّل ٥٢٠ ئىنجى ائلده حَجَّهُى پِيغْمَبِرْئِن واسئطه سى ائلە اولدو. بو كِتَاب «عِزْرَا»، «نِحْمِيَا» و «زِكْرِيَا» كِتَابِلارى ائلە ياخين رابىئه دەدئر. كِتَابِلارى حادىثه لرئن تارئىخى دققى معلومدور. اسېرىلنىكىن قايدان ائسرايىل خالقى بئر نچە ائل ائدى كى، اورشلئىمde ياشاييردى. لاكتىن معبد حله ده خاراباليق وضعئىستنده قالىردى. رب بىو وحى واسئطه سى ائلە خالقىنى دعوت ادئردى كى، معبدى بىپا اتسئنلر. رب پاكلانمىش و تزه لىشمئش خالقا، خوشبختلىكىن و عده ورئ، صولح اولان بئر گله جىكىن وعده ورئ.

كِتَابِين مضمونو:

معبدئىن بىپاسى بارەستىنده وحى ١:١-١٥
تسلى و اومىند خبىرى ٢:٢-٢٣

قالانلارى اۇزلىرىنىن تارىسى رېئن دىئكلەرنىن، يعني پىغمبر حجّه‌يىش سۈزۈندىن ائطاعت اندىلر. چونكى اوئنى اونلارين تارىسى رب گۈنەرمىشدى. خالق ربىن قورخادو.^{۱۳} رېئن إچىسى حجّه‌يى ربىن آلدىغى وظىفه ائله خالقا بىلە دىدى: «رب دىيش: «من سىئىنلەيم».»^{۱۴} رب سىعلتى إل اوغلۇ يەھودا والنسى زىروپاڭىلى، پەھوصاداق اوغلۇ باش كاھىن يوشىعى و خالقىن بوتون صاغ قالانلارينى روحاڭاندیردى. خالق گىلدى و اۇزلىرىنى تارىسى اولان قوشۇنلار ربىن معبىتىنە ئاشىمەي باشلادى.^{۱۵} بو حادىثە داريوش پادشاهين حاكىتمىيەتنىن ائكىنجى ئىلى، آلتىنچى آيىن ائىئرمى دۇردوnde باش وردى.

معبىتىن بىرپاسىنین نعمەسى

۲ يىدەنجى آيىن ائىئرمى بىرندىنە پىغمبر حجّه‌يى واسئطەسى ائله رېئن سۈزۈ نازىل اولدو:^۲ «ائىنى سىعلتى إل اوغلۇ يەھودا والنسى زىروپاڭىلە، پەھوصاداق اوغلۇ باش كاھىن يوشىعى و خالقىن صاغ قالانلارينا بىلە دە: «سىئىن آراتىزدا كىئم صاغ قالىر، بورادا اولان معبىتى اولكى عظمتىنە اولان حالدا گۈرمۈش اولسىن؟ اىندى بورانى نجه گۈرۈرسىنۇز؟ گۈزۈنۈز قاباغىنيدا سانكى بىر ھەچە مگر چۈرۈلمە يىش؟»^۳ اىندى آما، اى زىروپاڭىل، قوقۇلۇن!» رب بويورور: «قووتلىن، اى پەھوصاداق اوغلۇ باش كاھىن اولان يوشىع! اى بوتون اولكە خالقى، قوقۇتلەنم و ائشلەيىن! چونكى من سىئىنلەيم».» قوشۇنلار رېئن بىلە بويورور: «مئشىزدن چىخان زامان سىئىنلە باغلادىغىم عهد بودور. و مئش روحوم آراتىزدادير. قورخمايىن!»

۴ قوشۇنلار ربى بىلە دىئر: «تىشكەلە من گۈيلىرى، پىرى، دەنزي، تورپاڭى بىر دە لىزە يە گىتىرە جىم!»^۷ بوتون مئلىتلىرى لىزە يە سالاجاڭام و بوتون مئلىتلىرىنى قىيمىتلى خىژىتلىرى بوراپا

رب اورشىمەدە كى معبدىنىن
بىرپاسى حاقىندا امر ورئر

۱ داريوش پادشاهين حاكىتمىيەتنىن ائكىنجى ئىلى، آلتىنچى آيىن بىرندىنە سىعلتى إل اوغلۇ يەھودا والنسى زىروپاڭىلە و پەھوصاداق اوغلۇ باش كاھىن يوشىعى پىغمبر حجّه‌يى واسئطەسى ائله رېئن سۈزۈ نازىل اولدو:^۲ «قوشۇنلار ربى بىلە دىيش: «بو خالق دىئر كى، حله رېئن معبدىنى تىزەن قورماق واختى چاتامايسىب».»

۳ رېئن بو سۈزۈ پىغمبر حجّه‌يى واسئطەسى ائله نازىل اولدو:^۴ «بو معبد خارابا قالىدىغى حالدا، مگر سىئىن اۆچۈن واخىتى دىر كى، دامى ياراشىقلۇ اولرلەنىزدە اوتوراسىنیز؟»^۵ ائىنى قوشۇنلار ربى بىلە دىيش: «حىيات يوللارىنىز حاقىندا ياخشى دوشۇنون.^۶ چوخ اكتېستىز، آما آز گۇتۇرۇرسۇنۇز. پىئىشتىز، آما دويمورسۇنۇز. ائچىرىتىز، آما سوسۇزلوغۇنۇز ياتمىرى. گىتىرتىز، آما پالتارىنىز سىزى ئىستى ساخالامىر. مواجىتىز جىرىق كىشكە يە قويولۇر:»^۷ قوشۇنلار ربى بىلە دىيش: «حىيات يوللارىنىز حاقىندا ياخشى دوشۇنون.^۸ داغلارا چىخىب آجاج گىتىرەن و معبدى تىزەن قورۇن كى، مئش اوندان خوشوم گلسىن و عىزىتەلەنەم». بۇنو دئىن رېدىئر.^۹ چوخ شى گۈزەدىتىز، آما باخ، آز اولدو. آز اولاتى دا اوه گىتىرەنە اونلارى سوورودوم. نە اوچۇن؟» قوشۇنلار ربى بويورور: «مئش معبدەن خارابا قالىدىغى حالدا، سىز اوز اولرلەنىزدە مشغۇلسۇنۇز.^{۱۰} سىزىن ئوتىرى بونا گۈرە گۈلەرى شىخىنى، پىر دە مەحصۇلۇنۇ گىسىدى.^{۱۱} بىرە، داغلارا، تاخىلا، تزە شرابا، زىتون ياغىنى، تورپاڭىن يېتىرىدىي هە مەحصۇلا، ائنسانا، حیوانا و الکارىتىزىن بոتون زەھىتىنە من قوراقلقىق اعلان اتدىم».»^{۱۲} سىعلتى إل اوغلۇ زىروپاڭىلە پەھوصاداق اوغلۇ باش كاھىن يوشىع و خالقىن صاغ

هر کنم ائیشرمی کئسە محصول اگر گۆزله يېردى، اوں کئسە اولوردو. شراب چىتىندن کنم الى قاب شراب چىكمك ائستى يېردى، ائیشرمى قابليق شراب تاپىردى.^{١٧} رب بله بويورور: "اوزۇنۇزو و اللىئىتىئۇن بوتون زەختىنى ائستى پىل، كوف و دولو اللە ووردوم. آما گەننە دە منه سارى دۇنۋەتىئىز."^{١٨} ائىندي بو گۈندىن اعتبارن ياخشى دوشۇنون. دوقۇزونجو آيىن ائیشرمى دۇردونىلن يعنى رېئىن مەعبدىئىن بۇنۇرەمى قويولان گۈندىن سۇنرا، ياخشى دوشۇنون.^{١٩} مگر آنباردا توخوم قالىب؟ مگر اوزوم، انچىر، نار و زيتون آغاچى باز گىتمە يېب؟ بو گۈندىن اعتبارن سىزە برکت ورەجىم!"

رېئىن زروباڭلە دەئىي سۆز

٢٠ رېئىن بو سۆزو حَجَّهُ يەئىكىنجى دە ئايىن ائیشرمى دۇردونىnde نازىئىل اولدو:^{٢١} "يەودا والىسى زروباڭلە بله دە: "من گۆيلرى و يىرى لىزە يە كىتەرەجىم. ^{٢٢} پادشاھىلىقلارين تختىنى آلت-اوست ادەجىم. مىتلىرىن سلطنتلىرىنى گوجونو دارماداڭىن ادەجىم. دۇيوش عاربالارى ائىلە سوروجولرىنى آشىرا جاغام، آتالارلا آتلى لار يېرە سىرتلە جىكلەر. هامى قارداش قىلىنجى ائىلە قىرىيلا جاق."

٢٣ قوشۇنلار ربى بويورور: "او گون، اى سىغلىتى إل اوغلۇ قولوم زروباڭلە،" رب بويورور، "سنى گۇتۇرۇب مۇھۇرلۇ اوزوك ادەجىم، چونكى سنى من سېچمئىم." قوشۇنلار ربى بله بويورور.

گەلەجىك و بو معبدى جلاللا دولدوراجاڭام." قوشۇنلار ربى بله بويورور.^{٢٤} "قىزىل منىمدىر، گوموش دە منىمدىر." قوشۇنلار ربى بله بويورور.^{٢٥} "آخىركى معبدىن عظمتى، اوڭىكتىندن اوستۇن اولا جاق." قوشۇنلار ربى بله بويورور: "بو پىره آمېش-آمانلىق ورەجىم." قوشۇنلار ربى بله بويورور.

مِزَمَّتْ وَ وَعْدَه

١٠ داريوشون حاكىمەتىشىن ائكىنجى ائلى، دوقۇزونجو آيىن ائیشرمى دۇردونىde رېئىن سۆزو پىغىر حَجَّهُ يە نازىئىل اولدو.^{٢٦} قوشۇنلار ربى بله بويورور: "شىرئەت حاقيىندا كاھىنلىرىن سوروشون: "كىمسە جوڭەستىئن آتەيىندە تقدىس اولۇنۇش آت گەدەن زامان، آتەيى بىلە چۈرەيە، شوربایا، شرابا، زىتون ياغىندا و يا هر هانسى بىش آرزاڭا اگر توخۇنسا، مگر اونلارى تقدىس ادەر؟" كاھىنلىرى بو سوالا جاواب وردىلر: "خىير."^{٢٧} ١٣ حَجَّهُ ددى: ابىس جىسلە توخۇنوب نجىسلەن بىش آدام هەمنىن ارزاقلارداڭ بىرئەن اگر توخۇنسا، او ارزاقى مگر نجىسلە بىر؟" كاھىنلىرى جاواب وردى: "نجىسلە بىر."

١٤ حَجَّهُ سۇنرا بله ددى: "رب بله بويورور: "بو خالق-بو مىتلىت منىم گۆزۈمەدە بىلەدەت. اونلارىن آللەتىشىن هەر عملى بىلەدەت. منه تقدىم اتىدىكلىرى هەر شى نجىسىدەر."^{٢٨} ائىندي بو گۈندىن اعتبارن ياخشى دوشۇنون. رېئىن مەعبدىئىن داشى، داش اوستونە قويولما دان قاباق، ائشلەرئىش نجه گەدەردى؟^{٢٩} او زامان